

סילבוס מפורט

שם הקורס	
הפיל" שבמשק: פילנתרופיה והשפעה חברתית בישראל	
מרצה	
ד"ר אסנת חזן	
סמסט	
סמסטר א'	
דרישות הקורס	
במהלך הקורס כל סטודנט וסטודנטית יעסקו בבעיה חברתית שמעניינת אותם, ויבנו לאורך הקורס מקרה מבחן של פעילות פילנתרופיה בישראל אשר שואפת לתת מענה לבעיה החברתית שבחרו. העבודה השוטפת על מקרה המבחן תהיה מובנית במהלך השיעורים עצמם. כך שבמרבית השיעורים תינתן הנחיה קונקרטית לעבודה, ויוקצה זמן מהשיעור לעבודה על המטלה ולשיתוף הכיתה. לפחות פעם אחת במהלך הסמסטר המטלה תוגש לעיון המרצה. בסוף הסמסטר יציגו הסטודנטים את מקרה המבחן שלהם בכיתה ויעבדו אותו לעבודה מסכמת בכתב, שהיקפה הכולל לא יעלה על עשרה עמודים. תינתן אפשרות להכין סרטון קצר הפונה לקהל הרחב ומתאים לרשת חברתית בהתבסס על התובנות מהעבודה. סרטונים איכותיים ייזכו את הסטודנטים בבונוס.	
הרכב הציון הסופי	
70% מטלה כתובה, כולל הגשת גרסא חלקית באמצע הסמסטר	
30% פרזנטציה בכיתה	
5% בונוס על הכנת סרטון איכותי לרשת חברתית	
מבנה הקורס	
תאריך / מס' שיעור	נושא השיעור ותכני השיעור (מטלות, רשימת קריאה, משימות וכיו"ב)
20/10/26	1. שיעור פתיחה: פילנתרופיה כתופעה חסרת בית – מה מעניין בה? ד"ר אסנת חזן התופעה המכונה "פילנתרופיה" היא חסרת בית דיסציפלינארי, חוקרים מפרספקטיבות שונות מנתחים את התופעה מנקודות מבט שונות, ומאירים היבטים שונים של התופעה. בשיעור הפתיחה נצא מתוך מקרה בוחן וננסה לזהות בעזרתנו את השאלות והדילמות המעניינות באשר לפילנתרופיה. האזנה וקריאת רשות: What is philanthropy? Philanthropisms podcast, episode 1 Vallely, P. (2020). <i>Philanthropy, from Aristotle to Zuckerberg</i>. Bloomsbury Publishing. (Introduction, p. 1-17).

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

סילבוס מפורט

פרספקטיבה כלכלית 2. חלוקת העבודה בין המגזרים ד"ר אסנת חזן נצא מהנחות היסוד של תפיסת השוק החופשי, ונשאל מדוע נוצרו שלושה מגזרים? נעסוק בהצדקות לקיומו של מגזר שלישי, תוך התייחסות למושגים "כשל שוק" ו"כשל ממשלה" ותוך היכרות עם המגזר השלישי בישראל ובחינת מפת המימון שלו לאור תיאוריית הכשלים. נבחן את הקשר בין מימון פרטי ומימון ציבורי. לקראת השיעור Weisbrod, B. A. (1988). Nonprofits in a Mixed Economy. In: <i>The Nonprofit Economy</i> (pp. 1–15). Harvard University Press. לאחר השיעור, עיון ב: שנתוני העמותות, אתר הגידסטאר ICNPO: המדריך הבינלאומי, הסיווג בעברית כולל התאמות לישראל קריאת רשות: Brooks, A. C. (2004). The effects of public policy on private charity. <i>Administration and Society</i>, 36, 166–185. לממצאים מהשדה הישראלי בשאלת crowding-out crowding-in: חזן, א. (2009). הקשר בין מימון ממשלתי למימון פרטי במימון המגזר השלישי. <i>סדרת מאמרים של המרכז לחקר הפילנתרופיה בישראל, האוניברסיטה העברית: ירושלים</i>.	3/11/26
פרספקטיבה כלכלית 3. למי יש תמריץ לקחת אחריות? ד"ר אסנת חזן נתחיל בספקטרום הפילנתרופי: מצדקה עד להשקעות אימפקט דרך אחריות תאגידית. נמשיך בבחינת הניסיון של המדינה לעודד פילנתרופיה באמצעות הטבת המס: מיצוי, אפקטיביות, חיזוק הפלורליזם. לקראת השיעור: Milton Friedman. The Social Responsibility of Business is to Increase its Profits קריאת רשות: Fleischer, M. P. (2010). Theorizing the Charitable Tax Subsidies: The Role of Distributive Justice. <i>Washington University Law Review</i>: 87: 505-565. Hansmann, H. (1987). Economic theories of nonprofit organizations. <i>The nonprofit sector: Research handbook</i>, 27–42.	10/11/26
פרספקטיבה משפטית – בין פרטי לציבורי 4. פילנתרופיה והשפעה על מדיניות עו"ד גליה פייט פילנתרופיה כאקט פרטי במרחב הציבורי: האם וכיצד משפיעה פילנתרופיה בתפקידיה השונים על מדיניות ציבורית? מניין היא שואבת את הלגיטימציה לכך? האם וכיצד ראוי להגביל את השפעתה? לקראת השיעור: Reich, Rob. (2018). <i>Just Giving: Why Philanthropy Is Failing Democracy and How It Can Do Better</i>. Princeton University Press, (pp. 94-103).	17/11/26

פרספקטיבה משפטית – בין פרטי לציבורי 5. מבנים משפטיים לפילנתרופיה ממוסדת ד"ר אסנת חזן מהם מגגנוני האסדרה לפילנתרופיה בישראל? עיון במצוי וחשיבה על הרצוי במיקוד על מוסד הקרן הפילנתרופית כאמצעי מאסדר: אפשרויות התאגדות, כללי השקעה, חובת דיווח ושקיפות. היכרות עם תהליך ותוצאות מיפוי הקרנות הפילנתרופיות בישראל. לקראת השיעור: Toepler, S. (2018). Toward a Comparative Understanding of Foundations. <i>American Behavioral Scientist</i>, 62(13), 1956-1971.	24/11/26
פרספקטיבה משפטית – בין פרטי לציבורי 6. פילנתרופיה בראי המשפט עו"ד מיכל רון-ארגמן מה יחסה של הרשות השופטת בישראל לפילנתרופיה? הסוגיות המרכזיות הקשורות לפילנתרופיה שבהן עוסקת פסיקת בית המשפט העליון. לקראת השיעור: בג"צ 10893/08 עמותה לויפאסנה בישראל נ' שר האוצר	1/12/26
פרספקטיבה פילוסופית 7. האם פילנתרופיה מקדמת צדק? ד"ר יקותיאל שוהם כיצד מצדיקות המסורות המרכזיות בפילוסופיה המערבית את המעשה הפילנתרופי? אילו דילמות מוסריות עלולות להתעורר בהקשר של עשייה פילנתרופית? מטלה: <u>לקראת השיעור כל סטודנט וסטודנטית יגישו גרסא חלקית של המטלה המתגלגלת שכתבו עד כה. תינתן תהודה מילולית ללא ציון. הציפייה היא שהתיקונים בעקבות ההערות יוטמעו בעבודה הסופית.</u>	8/12/26
פרספקטיבה פסיכולוגית 8. מניעים, מעכבים ולבטים של תורמים ד"ר דנית עין-גר מה מניע אנשים לתרום ומה מעכב אותם? אילו גורמים באופן גיוס התרומות משפיעים על ההחלטה האם וכמה לתרום? לקראת השיעור: Ein-Gar, D., Levontin, L., & Kogut, T. (2021). The adverse effect of choice in donation decisions. <i>Journal of Consumer Psychology</i>, 31(3), 570-586.	15/12/26

סילבוס מפורט

פרספקטיבה סוציולוגית 9. פילנתרופיה כפן של סולידריות ד"ר אסנת חזן סולידריות מתייחסת לתחושת "ביחד". האם וכיצד פילנתרופיה מסבירה ומחזקת סולידריות ולהיפך? בשיעור נעסוק בדפוס תרומות של קבוצות שונות בישראל, וכן נעסוק בפילנתרופיה של יחידים בעטיים של שני משברים: משבר הקורונה ומלחמת חרבות ברזל, ונשאל מדוע המשברים הללו הובילו לתגובות קצת שונות, ואיך זה קשור לסולידריות חברתית? לקראת השיעור: Herzog, L. (2018). Durkheim on social justice: The argument from "organic solidarity". <i>American Political Science Review</i>, 112(1), 112-124.	22/12/26
פרספקטיבה אנתרופולוגית 10. סיור במוזיאון "אנו" ד"ר אסנת חזן סיור במוזיאון בעקבות מעשיים פילנתרופיים בקהילות יהודיות, כצוהר להבנת התרבות באותן קהילות. נשאל, מה ניתן ללמוד מאוסף הסיפורים על המשותף לקהילות יהודיות ברחבי העולם בתקופות שונות? תיתכן הרצאת אורחת של ד"ר נועה קראוז-להב על פילנתרופיה של נשים בעלות יכולת. מטלה: <u>כל סטודנט וסטודנטית יקבלו מראש מוצג אחד מהמוזיאון שאותו יצטרכו להציג לכיתה במהלך הסיור</u> קריאת רשות: Krauz-Lahav, N. and Kemp, A. (2020). Elite without Elitism: Boundary Work and the Israeli Elite Philanthropy in a Changing Field of Power. <i>Social Problems</i>, 67(2), 324–341.	29/12/26
פרספקטיבה סוציולוגית 11. פילנתרופיה וארגוני חברה אזרחית – על תלות והדדיות ד"ר טלי יריב משעל במפגש זה נעסוק במורכבות הקשר שבין קרנות פילנתרופיות לארגונים חברתיים: סוגיות של יחסי כוח בין תורם לנתרם ושל אמון והדדיות ביניהם. בתוך כך, נתייחס לאופן שבו מציאות סוציו-פוליטית משברית משפיעה על שותפות פילנתרופית-חברתית, ולתפקידה של פילנתרופיה במרחב של חברה אזרחית בעתות משבר. לקראת השיעור: בר, ח' (2013). מערכות יחסים פילנתרופיות מנקודת מבטם של המקבלים: המקרה של ארגוני שינוי חברתי בישראל. האוניברסיטה העברית בירושלים: המכון לחקר החברה האזרחית והפילנתרופיה בישראל.	5/1/27
פרספקטיבה של מדעי הנתונים 12. תורת המדידה והמדידה כתורה ד"ר אסנת חזן נדון בשאיפה להכניס תהליכי מדידה אובייקטיביים ושיטתיים לעשייה פילנתרופית; הכרות והתנסות בתהליך תכנון מדידת אימפקט (הגדרת הבעיה, תיאורית שינוי, מדידה לפי מודל IMP); ולסיים, דיון ביקורתי בכוחם של מספרים. לקראת השיעור האזינו ל: חיות כיס: פרק 234, <u>איך לא לעזור לאוקראינים</u> על השקעות אימפקט ובניית קהילת מיזמי אימפקט: פודקאסט <u>דאבל אימפקט</u>	12/1/27

סילבוס מפורט

18/1/27
יום ב'

13. שיעור סיום – פילנתרופיה כתופעה חסרת בית מוצאת קהילה

פרזנטציות של סטודנטים וזיקוק תובנות מהעבודה במהלך הסמסטר.

מטלה:

לקראת השיעור כל סטודנט וסטודנטית יכינו פרזנטציה של 15 דקות ובה יציגו בכיתה את העשייה הפילנתרופית במענה לבעיה החברתית שבה בחרו לעסוק, תוך התייחסות לתובנות שעלו מהפרספקטיבות השונות.

הגשת עבודה מסכמת עד לחודש מסיום הסמסטר.

קריאת חובה ורשות

קריאה/האזנה לפני כל שיעור בהתאם למפורט לאורך הסילבוס.